

Sant Marc de Cal Bassacs

Gironella

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Al sud-oest de la barriada de Cal Bassacs.
Emplaçament Accés per pista forestal que surt zona posterior darrera església Santa Maria de Cal Bassacs.

Coordenades:

Latitud: 42.02058
Longitud: 1.87802
UTM Est (X): 407110
UTM Nord (Y): 4652670

Classificació

Número de fitxa 08092-93
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Medieval Modern
Segle IX-XIX
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: algunes zones estan erosionades.
Protecció Legal
Observacions protecció: BCIL, núm. 1652-I, 09/07/2008
Número inventari si. IPA 3317, 6432
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Social
Titularitat Privada
Titular: diversos propietaris.

Fitxes associades:

[Sant Marc de Cal Bassacs](#)
[Forn d'obra de Sant Marc II](#)

Autoria de la fitxa Sara Simon Vilardaga

Descripció

El jaciment de Sant Marc de Cal Bassacs ocupa una extensa àrea que inclou diferents tipus d'estructures i restes que permeten documentar una àmplia ocupació de l'indret des de la prehistòria. D'una banda, hi ha una paret de roca allargada que conforma un petit balmat o abric i en la que es localitzen un seguit d'estructures negatives, bàsicament forats i alguns rebaixos de traça lineal. Al peu de la roca un estrat ... a redós d'aquest abric es van anar desenvolupant diferents hàbitats.

D'altra banda, hi ha l'església, la petita capella de Sant Marc que s'adossa a un gran roc que en origen respondria a una possible estructura eremítica dels segles IX-X, i a la que posteriorment s'adossaria una església en època romànica tot incorporant la roca a manera d'absis. La roca destaca en el conjunt podent destacar que interiorment està totalment excavada conformant un espai còncav que actua a manera d'absis (durant un període va funcionar com a sagristia); a la part central de la roca, mirant a ponent hi ha excavada una petita finestreta. L'església actual és resultat de cronologies posteriors, així al segle XIV hi hauria una església que modificaria l'anterior romànica; posteriorment, ja al segle XVIII es bastí la capella actual aprofitant algunes parts de l'església romànica; al segle XIX s'hi realitzaren algunes modificacions importants.

Aquest indret és lloc de pas del camí de la Sal que comunicava Vic amb Cardona, aquest fet determina la importància del lloc, essent un punt estratègic en el traçat del camí al seu pas per el municipi de Gironella. El conjunt d'elements existents a l'indret de Sant Marc, han determinat que s'hagin realitzat diverses excavacions a la zona, que han permès concretar algunes cronologies, una hipòtesis de periodització de l'ocupació del lloc i en especial poder establir una seqüència de les diferents fases de la capella, així com la identificació de noves estructures, elements o estrats i fases d'ocupació.

Observacions:

Les excavacions d'urgència realitzades a l'indret al 1989 en diferents sondeigs entorn de l'església va diferenciar quatre sectors a partir dels quals s'excavà.

Història

La roca a la que s'adossà la capella de Sant Marc, conforma l'element més característic i emblemàtic del conjunt. A part de la finestreta i l'espai funcional del seu interior, també cal esmentar que mostra alguns altres rebaixos i una mena d'encaixos; així, damunt la finestreta compta amb un petit canaló, realitzat rebaixant la roca, i a manera de desaigua conformant com el perfil de dues vessants d'una coberta. Al costat d'aquest roc central hi ha altres rocs que també mostren evidències negatives.

Bibliografia

- BUSQUETS I CASTELLA, J. (2005): La parròquia de Gironella: mil anys d'història. Berga: Àmbit de Recerques del Berguedà i Centre d'Estudis musicals del Berguedà "L'Espill".
- BUSQUETS I CASTELLA, J. (2012): L'Església de Santa Maria de Cal Bassacs. Edita: Parròquia de Santa Maria de Cal Bassacs.
- BUSQUETS I CASTELLA, J.; MONTAÑA, D.; PUJOL, J.; SERRA, R.: (1999): Gironella. Notes històriques. Calaf: Edicions del Centre d'Estudis de l'Associació Cultural El Vilatà del Berguedà, Col·lecció

L'Escambell, núm. 12.

-GAVIN, J. M. (1985): Inventari d'esglésies. Núm. 17. Berguedà. Barcelona, Arxiu Gavin.

S/A. (1993): Cent imatges per a la història: Gironella, 1885-1973. Gironella: Associació Cultural El Vilatà; col·lecció l'escambell, 4.

-SANTANDREU, M.D. (1983): "Els grafits de Sant Marc de cal Bassacs" a El Vilatà, número 25.

-SERRA, R. et altri (1991): Guia d'Art del Berguedà. Berga, Ed. Consell Comarcal del Berguedà i Patronat del Centre d'Estudis del Berguedà.

-SITJES i MOLINS, X. (1977): Les esglésies pre-romàniques del Bages, Berguedà i Cardener. Manresa, Caixa d'Estalvis de Manresa.

-VIGUÉ, J. i BASTARDES, A. (1978): El Berguedà. Monuments de la Catalunya Romànica 1. Barcelona, Artestudi Eds.

-VVAA (1985): Catalunya Romànica. XII. El Berguedà, Barcelona, Fundació Enciclopèdia Catalana.

-VVAA (1994): Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. El Berguedà, volum 5, Barcelona, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

